

VISIEDOCUMENT

2023 - 2035

DORPSVISIE

De Dorpsvisie Schalkhaar 2035 beschrijft op hoofdlijnen de gewenste ontwikkeling van het dorp en zijn directe omgeving. Per thema worden diverse speerpunten benoemd. Ter voorbereiding is kennis genomen van bestaande informatie (waaronder de Routekaart Schalkhaar Wonen en Voorzieningen 21 juni 2021) en er is gebruikgemaakt van een speciaal voor deze visie uitgezette enquête.

De verdiepingsslag is gerealiseerd met de enthousiaste medewerking van een klankbordgroep, diverse themagroepen en een coördinerende kerngroep. De voorliggende visie stelt vertegenwoordigers van de dorpsgemeenschap de komende jaren in staat gefundeerd in gesprek te gaan met partijen als de lokale politiek, maatschappelijke organisaties, verenigingen en commerciële partijen.

DORPSVISIE

ENQUÊTE

De in het voorjaar 2023 uitgezette enquête onder de inwoners van Schalkhaar leverde in totaal 735 reacties op. Ruim 80% van deze reacties was afkomstig uit de leeftijdsgroep van 25 tot 65 jaar.

Afgezet op de totale dorpsbevolking vanaf 25 jaar (4.055 personen incl. de buurtschappen Averlo en Frieswijk) was de respons op deze enquête een zeer respectabele 17+%.

HET DORPSE KARAKTER

Schalkhaar is van oorsprong een zelfstandig dorp. En, net als bijvoorbeeld Bathmen en Lettele, claimt Schalkhaar zijn eigen identiteit. Maar welke is dat?

Wat maakt Schalkhaar Schalkhaar? En waarom zou je daar willen (blijven) wonen? Wat is eigenlijk dat zoveel genoemde en geroemde dorpse karakter?

- **Prettig wonen**
- **Rust en ruimte**
- **Nabijheid van de stad**

HET DORPSE KARAKTER

PRETTIG WONEN

Veel mensen ervaren wonen in Schalkhaar als prettig. De meesten kennen hun buren, begroeten elkaar op straat en er is een soort van 'noaberschap', de voor de regio zo typerende vorm van sociale controle. Ten opzichte van het verleden zijn er wel wat veranderingen: de betrokkenheid bij het dorp en de omgang met elkaar worden niet langer bepaald door of je een oorspronkelijke bewoner bent, of een nieuwkomer. Het dagelijks leven (werk/studie) speelt zich voor veel bewoners tegenwoordig buiten het dorp af. Het gemeenschapsgevoel is dan ook vooral gebaseerd op binnen het dorp geboden vrijetijdsactiviteiten en jaarlijks terugkerende evenementen.

HET DORPSE KARAKTER

RUST EN RUIMTE

De kleinschaligheid van het geleidelijk groeiende Schalkhaar vinden velen fijn. Het meeste binnen het dorp is te voet of per fiets goed bereikbaar. Van traditioneel, autonoom dorp ontwikkelt Schalkhaar zich tot een dorp waar mensen (met name ouderen en jonge gezinnen, al dan niet afkomstig uit Schalkhaar) willen wonen omdat het rust en ruimte biedt. De laagbouw, de veelal ruim bemeten kavels en het aanwezige voorzieningenniveau in combinatie met het groen in en om het dorp worden hoog gewaardeerd.

HET DORPSE KARAKTER

NABIJHEID VAN DE STAD

Het grootste verschil met andere dorpen behorend bij de gemeente Deventer is de directe nabijheid van het stadscentrum met al zijn faciliteiten. De balans tussen de rust in eigen dorp en de reuring in de stad is dan ook voor velen dé aantrekkingskracht van Schalkhaar.

**'JE BENT MET DE FIETS IN EEN
KWARTIERTJE OP DE BRINK'**

DE GROEI VAN SCHALKHAAR

Tijdens de in 2023 georganiseerde bijeenkomsten met de klankbordgroep en de themagroepen valt op dat de groei-behoefte van de gemeente Deventer vooral als een bedreiging en de groei van het dorp vooral als een kans wordt ervaren. Overheersend is de mening dat het dorp geen stadswijk mag worden. Schalkhaar wil een eigen dorpsgemeenschap blijven, nu en in de toekomst, omringd door een permanente, groene buffer.

THEMA'S:

Groen en recreatie, woningbouw, verkeersveiligheid, dorpscentrum make-over, sport, duurzaamheid, zorg en borging van de dorpsvisie.

GROEN EN RECREATIE

Geheel in lijn met de gemeentelijke visie is een ruime meerderheid van de inwoners voor handhaving van de groene buffers rondom Schalkhaar. Velen zien zelfs graag in de toekomst nog meer groen verschijnen, zowel in de openbare ruimte als op privéterrein.

Terwijl de huidige groene buffer ten zuiden van Schalkhaar nu al wordt ervaren als een belangrijke recreatieve zone, bij uitstek geschikt voor fietsers en voetgangers, is de algemene opinie dat ook de omgeving van de buurtschappen Frieswijk en Averlo veel meer ingericht moet worden voor recreatief gebruik.

GROEN EN RECREATIE

SPEERPUNTEN

1 Bestaande groene buffers rond het dorp (waaronder Douweler Kolk, Rielerenk, Brinkgreven, de 'gouden driehoek', Park Braband, Wechelerhoek en Wechelerveld) blijven gehandhaafd en worden, waar mogelijk, uitgebreid. Deze zone blijft gevrijwaard van nieuwbouw.

2 De aanleg van nieuwe groenvoorzieningen in en om het dorp wordt gestimuleerd, zowel bij de lokale overheid als bij de dorpsbewoners. Denk hierbij aan: 'tegels wippen', waar mogelijk minder asfalt, meer plantsoenen en meer bomen in het straatbeeld, zowel in de openbare ruimte als op privéterrein.

3 Het mede invulling geven aan een actief aanplant- en vervangingsbeleid voor bomen in de openbare ruimte. Hierbij rekening houdend met facetten als kaalslag (i.p.v. alles in een straat in één keer kappen, voortaan om en om), schaduwlijnen (zonnepanelen), bij aanplant van bomen kiezen voor soorten met een minimum aan overlast (allergische reacties zoals van de processierups, harsvlekken op geparkeerde auto's) enzovoort.

GROEN EN RECREATIE

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

4 Het bestaande landschap in en rond Schalkhaar en in de omgeving van de buurtschappen Frieswijk en Averlo wordt, waar mogelijk, voor recreatief gebruik ingericht. Hierbij is het de nadrukkelijke wens van de gemeenschap het recreatief aanbod voor zoveel mogelijk leeftijdscategorieën en interesse-groepen geschikt te maken. Een kleine greep uit de gesuggereerde inrichtingselementen: een uitgebreid net van wandel- en fietspaden, een joggingparcours, rutterroutes, een mountainbike-circuit en een trapveldje.

WONINGBOUW INBREIDING EN DOORSTROMING

De oplossing voor meer woningen in Schalkhaar (inclusief de beide buurtschappen) zit hem voor velen niet in het creëren van een nieuwe woonwijk (zoals de Vijfhoek of Steenbrugge), waarbij, onvermijdelijk, bestaand groen wordt opgeofferd. In plaats van een grootschalige uitbreiding buiten de bestaande bebouwing, heeft inbreiding in en om de dorpskern en erfdeling van voormalige boerderijen in het buitengebied veelal de voorkeur van de Schalkhaarse gemeenschap.

De groei van Schalkhaar lijkt realiseerbaar door alert te blijven op meekoppelkansen, maar vooral ook door gebruik te maken van de (verborgen) overcapaciteit binnen de bestaande bebouwing. Hierbij wordt gedacht aan het tot woonruimte ombouwen van leegstaande bedrijfspanden, het opsplitsen van (te) grote woonhuizen in kleinere appartementen, het uitbouwen van bestaande laagbouw met een extra verdieping, het toestaan van bijvoorbeeld mantelzorgwoningen op reeds bebouwde percelen enzovoort.

WONINGBOUW INBREIDING EN DOORSTROMING

Met kleinschalige projecten kan worden voorzien in de behoefte van veel Schalkhaarse ouderen die momenteel nog in een te ruime woning verblijven, maar feitelijk bereid zijn te verhuizen naar een meer compacte, levensloopbestendige accommodatie binnen de vertrouwde dorpsgemeenschap.

Starters en jonge gezinnen krijgen op hun beurt de mogelijkheid om de vrijkomende grotere woningen te betrekken. Daarbij moet, zoveel mogelijk, een voorrangregeling voor Schalkhaarders worden toegepast.

SPEERPUNTEN

- Maak een inventarisatie van mogelijke inbreidingslocaties in Schalkhaar, de erfdelingen in het buitengebied, en benoem - waar mogelijk - welke bijdrage een bouwproject kan leveren aan de directe omgeving (de zogenaamde meekoppelkansen). E.e.a. zowel cijfermatig als op een overzichtskaart. Uitgaande van gemeentelijke groeiverwachtingen in Schalkhaar, kan zo'n inventarisatie als belangrijk argument gelden om toekomstige groei via kleinschalige inbreiding te laten plaatsvinden.
- Beeldbepalende elementen van het dorp, zoals de ligging tussen omringende bossen, landerijen en waterpartijen, de lommerrijke uitstraling van de diverse wegen, het karakteristieke kerkelijk gebied (beschermd dorpsgezicht) en Park Braband (nog een beschermd dorpsgezicht), moeten behouden blijven.
- Elk nieuw bouwproject dient bij te dragen aan de leefbaarheid in het dorp. Hiermee wordt bedoeld dat er 'naar behoefte van Schalkhaarders' wordt ontwikkeld. Onderzoek moet uitwijzen in welke verhouding (sociale) huur- en koopwoningen daarvoor nodig zijn.

WONINGBOUW INBREIDING EN DOORSTROMING

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

4 De nieuw te creëren woningen moeten vooral de doorstroming bevorderen, hetgeen inhoudt dat er met name behoefte is aan kleinere woningen voor starters, senioren en andere een-/tweepersoonshuishoudens.

5 Qua doorstroming moet er, uiteraard binnen de wettelijke regelgeving, een voorrangsregeling worden gemaakt ten behoeve van Schalkhaarders, met name ten faveure van senioren en starters.

VERKEERSVEILIGHEID RUIMTE VOOR VOETGANGER EN FIETSER

De Schalkhaarse gemeenschap geeft aan grote behoefte te hebben aan het oplossen van de bestaande verkeersproblemen in en rond het dorp. Verkeersveiligheid kan daarbij niet los gezien worden van andere aandachtspunten. Schalkhaar wil, samen met de gemeente Deventer, werken aan een adequate en toekomstgerichte oplossing voor de huidige verkeersproblematiek.

DE DRIE BELANGRIJKSTE VERBETERPUNTEN ZIJN:

A Gedurende de spijstijden blijken wegen als de Raalterweg, de Brinkgreverweg en de Henri Dunantlaan onvoldoende capaciteit te bieden. Het gevolg is dat met name het woon/werkverkeer, uit wijken als Steenbrugge en de Vijfhoek, alternatieve routes kiest die dwars door Schalkhaar voeren.

VERKEERSVEILIGHEID RUIMTE VOOR VOETGANGER EN FIETSER

B Het is voor velen een doorn in het oog dat het dorpscentrum al jaren worstelt met onverantwoorde verkeerssituaties rond de start- en eindtijden van de beide basisscholen. Daarbij is niet alleen de veiligheid van de schoolgaande jeugd in het geding, maar ook die van andere verkeersdeelnemers en het winkelend publiek.

C De, tijdens schooldagen, grote stoet van jeugdige fietsers die dwars door het dorp gaat, op weg naar of van school in Deventer, is een fenomeen dat vrijwel alle bewoners zorgen baart. Het regelmatig ontbreken van wederzijds respect tussen de diverse verkeersdeelnemers (automobilisten versus groepjes fietsers) zorgt bijna dagelijks voor onverantwoord verkeersgedrag.

VERKEERSVEILIGHEID RUIMTE VOOR VOETGANGER EN FIETSER

Naast de genoemde verbeterpunten qua verkeersveiligheid en bereikbaarheid mag niet onvermeld blijven dat er in en rond Schalkhaar meer en veiliger ruimte voor fietser en voetganger moet komen. De conclusie is dan ook duidelijk: het moet stukken veiliger, vooral omdat het dorp ruim baan willen maken voor de fietsende en wandelende verkeersdeelnemers.

SPEERPUNTEN

- Het probleem van sluipverkeer van en naar de Vijfhoek en Steenbrugge dient te worden opgelost.
- Het probleem van de onverantwoorde verkeerssituaties rond start- en eindtijden van de basisscholen in het dorpscentrum dient worden opgelost.
- Het probleem van de beperkte capaciteit tijdens spitsuren op belangrijke uitvalswegen zoals de Oerdijk en de Koningin Wilhelminalaan dient te worden opgelost.
- Gezien de toekomstverwachtingen is er een overduidelijke voorkeur van de dorpsbewoners: minder ruimte voor de auto, meer ruimte voor de voetganger en de fietser. Daarbij zijn door de inwoners

VERKEERSVEILIGHEID RUIMTE VOOR VOETGANGER EN FIETSER

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

diverse oplossingsuggesties aangedragen, zoals:

- Uitbreiding van 30 km-zones alsmede de daadwerkelijke handhaving daarvan. Het chronische gebrek aan blauw op straat zou, anders dan bijvoorbeeld verkeersdrempels of wegversmallingen, kunnen worden opgevangen door strategisch geplaatste flitspalen (de overtreder betaalt... elke keer). Een recent geïntroduceerde variant van de flitspaal, de 'Safety-Safe' ofwel 'Spaarpaal', valt daarbij te overwegen.
- Autoluwe zones ('auto te gast').

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

Een dorpscentrum make-over... een serieuze overweging waard.

Inwoners waarderen het huidige aanbod van voorzieningen in het dorp zoals het basisonderwijs, de kinderopvang, huisarts- en tandartspraktijken, de kerk, het winkelaanbod... allemaal elementen die Schalkhaar een eigentijds dorp maken.

HET DORPSHUIS

Een groep enthousiaste dorpsbewoners is momenteel bezig met plannen voor een Dorpshuis in het voormalige Koetshuis (naast de kerk). Een en ander is nog in ontwikkeling en met name afhankelijk van het akkoord vanuit het Bisdom Utrecht (eigenaar van het Koetshuis). De verwachting is dat het Dorpshuis als toegankelijke ontmoetingsplek een belangrijke functie krijgt binnen de gemeenschap.

Het dorpscentrum op zichzelf wordt echter beduidend minder gewaardeerd. Hier valt naar de mening van veel Schalkhaarders het nodige te verbeteren. Het

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

winkelgebied is versnipperd, deels geconcentreerd aan de Pastoorsdijk/hoek Timmermansweg, deels aan de Oerdijk. De verkeersveiligheid in en rond het centrum laten te wensen over. Het ontbreekt aan sfeer, aan een plek waar men elkaar kan ontmoeten, aan zitgelegenheid (bij voorkeur met horeca-faciliteiten) en aan een gezichtsbepalend dorpsplein.

'SCHALKHAAR WIL EEN KERN DIE HET DORPSE KARAKTER ONDERSTREEPT'

Uit alle ideeën en suggesties die zijn verzameld tijdens de verkenningsfase (2023) valt één grote gemene deler te halen: de leefbaarheid van het dorp staat of valt bij het verbeteren van het dorpscentrum. Als de dorpskern goed is ingericht, heeft dat een positief effect op de rest van Schalkhaar. Maar wat is dan 'goed inrichten'? We beschrijven hieronder puntsgewijs een scenario dat behoorlijk veel

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

omvattend is, en, eenmaal daadwerkelijk in gang gezet, een domino-effect heeft op de daaropvolgende gesuggereerde keuzes. Volledigheidshalve zij vermeld dat het beschreven scenario op onderdelen aannames gebruikt die niet op korte termijn gerealiseerd kunnen worden.

Het geheel is ingrijpend en bepalend voor de toekomst van Schalkhaar. Een ontwikkeling van deze omvang en complexiteit kan alleen slagen als alle betrokken partijen vanaf de start met inlevingsvermogen, besluitvaardigheid en daadkracht bereid zijn hun bijdrage te leveren.

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

SPEERPUNTEN

1 Het huidige winkelaanbod in het centrum (hoek Pastoorsdijk/Timmermansweg) blijft intact en wordt zo mogelijk uitgebreid met speciaalzaken (ambachtelijke bakker, biologische groentezaak, visboer, bloemist, delicatessenwinkel). De nadruk ligt in dit winkelcentrum op aanbod van dagelijkse boodschappen (supermarkt e.d.) en doelgerichte aankopen/diensten (opticien, audicien, kapsalon e.d.). De verwachting is dat met het concentreren van het winkelaanbod in dit centrumdeel inclusief diverse aanpassingen (zoals betere parkeerfaciliteiten, een meer uitnodigende publieke ruimte en mogelijk horeca-aanbod), een toename van winkelend publiek en daarmee een meer levendig dorpscentrum wordt gerealiseerd.

2 Het huidige winkelaanbod van Schalkhaar op de Oerdijk blijft ter beoordeling van de wensen en opties van de individuele winkelier. Bij het in de toekomst mogelijk vacant worden van een mkb-locatie aan de Oerdijk kan worden overwogen hieraan een woonbestemming te geven (inbreiding!). Daarmee zal de Oerdijk gestaag meer woonstraat worden en zal het winkelend publiek het winkelaanbod binnen het dorp in toenemende mate in het heringerichte dorpscentrum aantreffen.

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

3 De behoefte van beide supermarkten om uit te breiden, lijkt, gezien de verwachte geleidelijke inbreidingsgroei van Schalkhaar, een logische keuze. De Aldi is inmiddels (eind 2023) uitgebreid. De Plus lijkt op de huidige locatie niet verder te kunnen groeien, maar (wellicht een van de meest ingrijpende suggesties binnen deze dorpsvisie) een verplaatsing naar het begin van de Pastoorsdijk tegenover de Aldi biedt mogelijkheden.

4 Het Haarhuus verliest mogelijk zijn huidige bestemming. De daar aanwezige activiteiten (waaronder de gymnastieklessen van de beide basisscholen) zouden dan verplaatst kunnen worden naar het nieuwe sportcomplex op de Horsterhoek. Hierdoor kan De Marken (verhuurder) de vrijkomende locatie aan de Ganzenboomsweg gebruiken voor een kleinschalig inbreidingsproject.

5 In dit dorpscentrumsценario is rekening gehouden met een mogelijke verplaatsing van beide basisscholen naar een nog te bepalen locatie, bij voorkeur nabij het nieuwe sportcomplex op de Horsterhoek. Met een dergelijke wijziging is de verwachting dat de eerder geschetste onverantwoorde verkeerssituatie in het dorpscentrum drastisch afneemt. Het verdwijnen van het Haarhuus als leslocatie wordt in het nieuwe

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

plan opgevangen door het alternatief op het nieuwe sportcomplex. Het mogelijk onder één dak situeren van beide basisscholen levert een beduidend betere bereikbaarheid en tal van schaalvoordelen op.

- 6 De vrijkomende locatie van de Sleutel zou een woonbestemming (inbreiding!) kunnen krijgen.
- 7 De vrijkomende locatie van de Nicolaasschool zou, in deze centrumontwikkeling, kunnen worden ingenomen door de Plus. De verdiepingslaag zou een woonbestemming kunnen krijgen (inbreiding!).
- 8 De vrijkomende locatie van de Plus krijgt, afhankelijk van de behoefte aan meer winkelruimte, mogelijk een woonbestemming (inbreiding!).
- 9 De speelplaats van met name de Nicolaasschool wordt heringericht als voornaamste centrum-parkeerterrein, als alternatief voor het huidige 'grote' parkeerterrein (tussen Snack Plaza en de Aldi) dat op zijn beurt kan worden vrijgemaakt voor het inrichten van een karakteristiek dorpsplein.
- 10 Voor het zo node gemiste dorpsplein zijn veel suggesties gedaan, waaronder: meer traditionele bestrating met bijpassend straatmeubilair, meer groen, een waterpartij, een podium, terrassen. Kortom een plek waar, gedurende het jaar, diverse evenementen, activiteiten, markten, braderieën, festivals enzovoort kunnen plaatsvinden.

DORPSCENTRUM MAKE-OVER

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

11 De Marken verhuurt, naast het Haarhuus, momenteel nog diverse andere panden in het centrum (waaronder het Wokrestaurant, de Snack Plaza en de bibliotheek). De woonstichting heeft aangegeven te willen meedenken over het verbeteren van het dorpscentrum. Deze bereidwilligheid biedt mogelijkheden om het centrum meer aan te laten sluiten bij de wensen van de dorpsbewoners en bezoekers.

12 Ter voorbereiding op een samenhangend masterplan zal Netwerk Schalkhaar, in overleg met de gemeente Deventer, begin 2024 de diverse gesprekspartners uitnodigen.

SPORTACCOMMODATIE

'ÉÉN MULTIFUNCTIONELE ACCOMMODATIE VOOR BINNEN- EN BUITENSPORT'

De situatie in Schalkhaar (anno 2023) is dat het sportaanbod, met uitzondering van sporten als tennis en boogschieten, verdeeld is over drie locaties: de sporthal in Westenberg Buiten, 't Haarhuus in het dorpscentrum, en het sportpark De Horsterhoek ten oosten van Wijtenhorst.

Een ruime meerderheid van de dorpsbewoners vindt het huidige sportaanbod, verdeeld over drie locaties, onpraktisch, ontoereikend en soms zelfs ontmoedigend. Iedereen is het erover eens dat beweging goed is en dat actieve sportbeoefening, individueel of in teamverband, aanmoediging verdient. Hoog op het verlanglijstje van het dorp staat dan ook één multifunctionele accommodatie voor binnen- en buitensporten op sportpark De Horsterhoek.

SPORTACCOMMODATIE

De voordelen zijn overduidelijk: maximale benutting van de faciliteiten, rendabele uitbating van de horecavoorziening, kostenbesparing op het gebied van onderhoud en energie en de mogelijkheid tot het aanbieden van nieuwe sportactiviteiten.

VERKENNING

Momenteel (2023) wordt door verschillende partijen, waaronder de besturen van de sporthal en het sportpark, overlegd hoe dit zo gewenste toekomstbeeld gerealiseerd kan worden. In het bestuursakkoord van de gemeente Deventer is opgenomen dat het college steun geeft aan het verplaatsen van de sporthal Westenberg Buiten naar het sportpark De Horsterhoek.

SPORTACCOMMODATIE

SPEERPUNTEN

1 Zoals al benoemd, zijn diverse belanghebbende partijen met elkaar in gesprek. De rol van Netwerk Schalkhaar kan vooralsnog beperkt blijven tot meedenken en meepraten vanuit de door de inwoners gewenste situatie. Aandachtspunten daarbij zijn:

- A** De bereikbaarheid van het complex voor auto, fiets, openbaar vervoer en voetgangers.
- B** De verkeersontsluiting en de verkeersveiligheid in en om het complex.
- C** De parkeergelegenheid op het complex.
- D** De mogelijkheid van verplaatsing van basisscholen naar (de omgeving van) het complex.
- E** De mogelijkheid van beëindigen van activiteiten in het Haarhuus.
- F** Het accommoderen van de diverse huurders/activiteiten van de Sporthal Westenberg en het Haarhuus in het complex.

2 E.e.a. heeft onlosmakelijk te maken met gewenste veranderingen elders in het dorp, waaronder in Westenberg Buiten en het dorpscentrum. Daarbij zal, voor de beeld- en besluitvorming, het al eerder in deze visie genoemde samenhangend masterplan een belangrijke rol spelen.

DUURZAAM SCHALKHAAR

Het lijkt tegenwoordig een open deur, maar de Schalkhaarse gemeenschap wil het dorp graag zien verduurzamen en, zoveel mogelijk, zelfvoorzienend zien worden. Belangrijke doelen zijn daarbij het zo energieneutraal mogelijk maken van huizen (bestaand en nieuwbouw), het stimuleren van hergebruik van grondstoffen/materialen en consuminderend gedrag.

DUURZAAM SCHALKHAAR

SPEERPUNTEN

- Er dient een inventarisatie plaats te vinden van 'duurzame kansen' die binnen de Schalkhaarse gemeenschap gerealiseerd kunnen worden. M.a.w. wat willen we als dorpsgemeenschap en wat kunnen we? Is het beoogde doel lokaal realiseerbaar of is het dorpsoverstijgend? Wat kunnen we doen om hittestress te voorkomen, om wateroverlast te beperken, om ons straatbeeld te vergroenen, enzovoort.
- Na de inventarisatie kan een plan van aanpak worden opgesteld, waarin de diverse te realiseren doelen, inclusief tijdslijn, worden benoemd. Ook hier weer alertheid op mogelijke meekoppelkansen.
- Het plan van aanpak wordt, zoveel als mogelijk, uitgevoerd.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

Schalkhaar biedt sinds jaar en dag huisvesting aan diverse zorginstellingen. Met de aanwezigheid van een azc met 550 vaste opvangplekken, de Parabool, een psychiatrisch centrum met reguliere zorg én een groot ziekenhuis in de directe omgeving is de balans voor de dorpsgemeenschap lange tijd acceptabel geweest.

De indruk bij veel bewoners is echter dat er afgelopen jaren teveel op het bordje van het dorp is gelegd. Dat het verdelen van de last of beter gezegd 'de uitdaging om mensen goed te helpen' onevenwichtig over locaties binnen de gemeente Deventer heeft plaatsgevonden. Zo is in de afgelopen tijd het aantal azc-opvangplekken vergroot en is er extra ruimte gemaakt voor statushouders. Verder speelt momenteel ook nog de mogelijke komst van een forensische zorgvorm in Schalkhaar.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

ONRUST

Een aanzienlijke groep dorpsbewoners is (medio 2023) tegen de komst van een Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK) op het terrein van Brinkgreven. Het is met name de angst voor recidive tijdens proefverlof die onder de omwonenden bijdraagt aan een gevoel van onveiligheid. De onrust in het dorp wordt helaas niet herkend in de reacties van Transfore die stelt dat de verantwoordelijkheid voor een 'balans in zorgaanbieders rondom Schalkhaar' bij de gemeente ligt.

Inmiddels is het laatste nieuws inzake deze kwestie (InSchalkhaar/Platform 23 november 2023): 'Realiseren van kliniek op Brinkgreventerrein juridisch niet toegestaan'.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

Schalkhaarders ontbreekt het niet aan de wil om te helpen, om steun te bieden aan de minder gefortuneerde medemens. Maar het moge duidelijk zijn: de balans is zoek. De breed gedragen frustratie is dat, door de momenteel disproportioneel grote groep zorgbehoevenden, het zo gekoesterde en gewenste dorpse karakter dreigt te verdwijnen. Schalkhaar staat de komende jaren voor de uitdaging zijn identiteit te behouden, de veiligheid en leefbaarheid in het dorp te verbeteren én zorgbehoevenden te huisvesten. Dat lijkt alleen mogelijk als gemeente, dorp en zorgaanbieders gezamenlijk optrekken waarbij thema's als 'voorlichting', 'integratie' en 'wederzijds begrip' hoog op de agenda moeten staan.

Bijzondere zorgvormen behoren kleinschalig te zijn. En, belangrijk voor een klein dorp als Schalkhaar, verspreid over het dorp en proportioneel in relatie tot de grootte en samenstelling van de gemeenschap.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

Het is dan ook de nadrukkelijke wens van Schalkhaar (met een inwonersaantal dat circa 5% van de gehele gemeente Deventer uitmaakt) dat de huidige aantallen zorgbehoevenden meer evenredig verdeeld over de hele gemeente worden gehuisvest.

Daarop aansluitend lijkt het verstandig om met alle betrokken instanties in overleg te treden rekening houdende met een voorspelbare toename van vluchtelingen en hoe deze in de toekomst op een Deventer-waardige wijze op te vangen.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

SPEERPUNTEN

- De balans tussen het aantal zorgbehoevenden en de leefbaarheid en sociale veiligheid van het dorp is zoek. Het belangrijkste speerpunt daarbij is in gesprek gaan (en blijven) met de gemeente over het terugbrengen van het aantal zorgbehoevenden in en om Schalkhaar.
- Om meer inzicht te krijgen in de soorten overlast in en rond het dorp (incl. de directe omgeving zoals rond het Deventer Ziekenhuis en het Brinkgreventerrein), de frequentie daarvan, het aantal meldingen en de genomen acties, is het zorgvuldig en gecentraliseerd documenteren van elke overlastmelding noodzakelijk.
- Bij een goede zorgvoorziening behoort ook een open communicatie tussen uitvoerders, de lokale overheid en andere belanghebbenden zoals - in dit geval - de bewoners van Schalkhaar (vertegenwoordigd door Netwerk Schalkhaar). Een periodieke overlegstructuur is daarbij nodig (niet langer op ad hoc basis of vrijblijvend), met als vaste agendapunten: de meldingsrapportage, voorlichting, integratie en wederzijds begrip.

DE ZORG VAN SCHALKHAAR

SPEERPUNTEN (VERVOLG)

4 Bij toekomstige uitbreidingsplannen, ook als een uitbreiding als 'tijdelijk' wordt aangemerkt, vanuit de zorgsector wil het dorp medezeggenschap/inspraak. Dat kan bijvoorbeeld door, via een enquête of een referendum, alleen akkoord te gaan met uitbreiding als een meerderheid van de dorpsbewoners vóór is.

5 Specifiek voor het azc (met een gestage in- en doorstroom van asielzoekers) en de daarbij tijdelijk gehuisveste statushouders geldt dat er meer en frequenter initiatieven moeten komen om integratie en wederzijds begrip te bevorderen.

BORGING VAN DE DORPSVISIE

De Dorpsvisie Schalkhaar 2035 is een startdocument, inclusief speerpunten, bedoeld om de bewoners van Schalkhaar de komende jaren een stem te geven in gesprekken met partijen als de lokale politiek, maatschappelijke organisaties, verenigingen en commerciële partijen.

Voor het borgen van de dorpsvisie is de inzet van een betrokken groep vrijwilligers onmisbaar. Om dit te faciliteren is het Netwerk Schalkhaar in het leven geroepen. Deze organisatie bestaat uit een kerngroep en diverse themagroepen. Het Netwerk Schalkhaar neemt begin 2024 het stokje over van het Platform Schalkhaar, de stichting die van mei 2001 tot eind 2023 als doel had de leefbaarheid van Schalkhaar te behouden en te vergroten.

BORGING VAN DE DORPSVISIE

Voor alle activiteiten van het Netwerk Schalkhaar is de Dorpsvisie Schalkhaar 2035 richtinggevend. De daarin benoemde speerpunten zijn de meest relevante, te onderzoeken of te realiseren, voorstellen.

Het Netwerk Schalkhaar is, voor zover het de dorpsvisie betreft, hét aanspreekpunt voor bewoners, gemeente en andere, maatschappelijk en economisch aan het dorp verbonden, belanghebbenden. Het kan functioneren als tussenstation, doorgeefluik, initiatiefnemer, koppelaar, klankbord enzovoort maar altijd met als uitgangspunt het dorpse karakter van Schalkhaar te bewaren en het dorp leefbaar te houden.

Een permanent aandachtspunt voor het functioneren van het Netwerk Schalkhaar is het verkrijgen en behouden van het vertrouwen van de inwoners. De verwachtingen rond een dorpsvisie zullen ongetwijfeld verschillen, zowel binnen het dorp als bij de diverse gesprekspartners. Het moge duidelijk zijn dat de visie een manifest is met een adviserend karakter. Het 'borgen' hiervan houdt niet in dat alle voorgestelde suggesties en verwachtingen als vanzelfsprekend zullen worden gerealiseerd. Evenmin biedt de visie een volledige lijst van speerpunten voor de periode tot aan 2035, simpelweg omdat zo'n overzicht dwars door de

BORGING VAN DE DORPSVISIE

tijd voortdurend onderhevig zal zijn aan veranderingen. Sommige speerpunten worden gerealiseerd, andere blijken straks achterhaald of onhaalbaar, weer andere hebben een langere adem nodig, en er zullen speerpunten toegevoegd worden die, anno 2023, niet te voorzien waren.

Een evaluatie over de (al dan niet) bereikte resultaten en een uitleg over de keuze van doelen voor het daaropvolgende jaar maken onlosmakelijk deel uit van de jaarbijeenkomst met de dorpsgemeenschap.